

แรดเทา

Gray Rhino 2019 ๒๐๑๙

กล่าวนำ

ในบทความเรื่อง “เก็บตก ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง” ได้เคยกล่าวถึงเรื่องประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ให้ระวังหงส์ดำกับแรดเทา ความว่า “งานหนักของเรา คือ การรักษาเสถียรภาพ การพัฒนาและการปฏิรูป โดยจะต้องเฝ้าระวังอย่างสุดชีวิต คอยจับตา “หงส์ดำ” และสกัด “แรดเทา” (ดูภาพที่ ๑ หงส์ดำและแรดเทา) โดยคำว่า “แรดเทา (Gray Rhino)” เกิดขึ้นในการประชุมของ World Economic Forum ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่นาง Michele Wucker นักวิเคราะห์นโยบายและนักเขียนชาวสหรัฐอเมริกา และต่อมาเขาได้เขียนหนังสือชื่อ The Gray Rhino ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เปรียบเปรยโดยใช้แรดเทา เพราะตำราบอกว่าแรดมี ๒ สี คือ สีขาวกับสีดำแต่ในความเป็นจริงแล้วแรดทั้งหมดดูคล้ายกันเป็นสีเทาซึ่งเปรียบเสมือนการเกิดขึ้นของเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่มีผลกระทบอย่างใหญ่หลวง หรือมีโอกาสเกิดขึ้นสูงมาก เพียงแต่ผู้รับผิดชอบแยกแยะไม่ออกหรือมองไม่เห็นอาการหรือสัญญาณ หรืออาจจะเห็นแต่คิดว่าไม่สำคัญ จึงเปรียบเหมือนแรดหนัก ๒ ตันวิ่งเข้ามาด้วยความเร็ว ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง โดยผู้ตั้งรับไม่สังเกตเห็นรายละเอียด หรือความใส่ใจถูกเบี่ยงเบนเพราะมีปัญหาภายใน กว่าจะทันรู้ตัวก็ถูกแรดชนจนบาดเจ็บสาหัสหรือถึงตาย จำเป็นต้องมาแก้ปัญหาอีกในภายหลัง ทั้งที่หนทางที่ถูกต้อง คือ ต้องพยายามมองหาและ

ตรวจพิจารณาสิ่งบอกเหตุ หรือสัญญาณและแนวทางแก้ไขก่อนที่แรดจะวิ่งเข้าใส่ตัวเอง ทั้งนี้หงส์ดำกับแรดเทาเหมือนและต่างกันตรงที่สัตว์ทั้งสองก่อให้เกิดผลกระทบได้อย่างกว้างขวางเหมือนกัน แต่หงส์ดำนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นได้ต่ำมาก และเราไม่สามารถทำอะไรกับมันได้ก่อนจึงต้องอยู่ในฐานะต้องยอมรับ ขณะที่แรดเทานั้นมีโอกาสเกิดขึ้นได้สูงมาก แต่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้

ภาพที่ ๑ หงส์ดำ และแรดเทา

ที่มา : เว็บไซต์ <https://mvkceo.blogspot.com/2019/02/gray-rhino-black-swan>.

ปัจจุบันดูเหมือนว่าคำเปรียบเปรยของ Michele Wucker และคำกล่าวของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง อาจจะถูกกลายเป็นความจริงไปแล้ว เพราะนับตั้งแต่เกิดโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19) ครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ จนถึงทุกวันนี้ (๒๕ พ.ค.๖๔) ได้แพร่ระบาดไปแล้ว ๒๒๑ ประเทศ มีผู้ติดเชื้อกว่า ๑๖๗ ล้านคน และเสียชีวิตแล้วประมาณ ๓.๔ ล้านคน แล้วมนุษย์จะหยุดแรดเทาตัวนี้ได้อย่างไร เมื่อใด และหากหยุดไม่ได้มนุษย์ควรจะดำเนินชีวิตอย่างไร ? จึงกลายเป็นคำถามที่น่าสนใจ ดังนั้นในบทความนี้จะเขียนเกี่ยวกับเรื่องราวของโรคโควิด - ๑๙ ในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเป็นความรู้ต่อไป

โรคระบาดขนาดใหญ่ในอดีต

การระบาดของโควิด - ๑๙ เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม ๒๕๖๒ โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมาองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่ว โลกในวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ สำหรับโคโรนาเป็นเชื้อไวรัสที่ก่อให้เกิดโรคทางเดินระบบหายใจ มีมานานกว่า ๖๐ ปีแล้ว และจัดเป็นเชื้อไวรัสตระกูลใหญ่ที่มีอยู่หลายสายพันธุ์โดยชื่อโคโรนาก็มีที่มาจากลักษณะของเชื้อไวรัสที่รูปร่างคล้ายมงกุฎ (Corona เป็นภาษาละตินที่แปลว่ามงกุฎ) เนื่องจากเชื้อไวรัสชนิดนี้มีสารพันธุกรรมเป็น RNA มีเปลือกหุ้มด้านนอกที่ประกอบไปด้วยโปรตีนคลุมด้วยกลุ่มคาร์โบไฮเดรต ไขมันเป็นปุ่ม ๆ ยื่นออกไปจากอนุภาคไวรัส จึงสามารถเกาะตัวอยู่ในอวัยวะที่เป็นเป้าหมายของเชื้อไวรัสได้ โคโรนาไวรัสเป็นเชื้อที่ก่อโรคได้ในคนและสัตว์ เนื่องจากตัวไวรัสมีสารพันธุกรรม RNA ซึ่งมีโอกาสกลายพันธุ์สูง สามารถติดเชื้อข้ามสปีชีส์กันได้ โดยเฉพาะในสถานที่ที่มีการรวมตัวของสัตว์อย่างหนาแน่น เช่น ตลาดค้าสัตว์ ดังนั้นต้นตอการ

แพร่ระบาดของโรคก็อาจจะมาจากสัตว์ปีก เช่น นก ค้างคาว ไก่ หรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น ม้า วัว แมว สุนัข กระต่าย หนู อูฐ รวมไปถึงสัตว์เลี้ยงคานอย่างงู อย่างไรก็ตามมนุษย์เราได้พบเจอกับโคโรนาไวรัสมาโดยตลอด แต่ส่วนใหญ่จะไม่ก่อให้เกิดโรครุนแรง เป็นเพียงไข้หวัดธรรมดา แต่ก็มีโคโรนาไวรัสบางสายพันธุ์ที่ก่ออาการรุนแรงจนถึงขั้นปอดอักเสบได้ เช่น โรคซาร์ส ที่มีสาเหตุมาจากโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ SARS - CoV ข้ามสปีชีส์จากค้างคาวมาสู่ตัวชะมด แล้วมาติดเชื้อในคน และโรคเมอร์สที่มีสาเหตุมาจากโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ MERS - CoV ข้ามสปีชีส์จากค้างคาวสู่อูฐและมาติดเชื้อในคน และล่าสุดกับเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ที่ก่อโรคโควิด - ๑๙ ที่องค์การอนามัยโลกได้ส่งทีมงานออกไปสืบค้นที่เมืองอู่ฮั่น เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงแล้ว ทั้งนี้การระบาดยังถูกมองว่าเป็นการระบาดครั้งใหญ่ในรอบ ๓๐๐ ปี เหมือนกับที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต (ดูรูปที่ ๒ การแพร่ระบาดของโรคในรอบ ๓๐๐ ปี) โดยเมื่อปี ค.ศ.๑๗๒๐ (พ.ศ.๒๒๖๓) ได้เกิดการระบาดของ “กาฬโรค” โดยสาเหตุเกิดจากสัตว์ฟันแทะ เช่น หนู และในเวลาต่อมาหมดได้แพร่เชื้อโรคเข้าสู่มนุษย์ ส่วนต้นตอนั้นคาดว่าจะเริ่มที่พ่อค้าชาวจีนและมองโกลเป็นผู้นำเชื้อไปเผยแพร่ไปสู่การระบาดไปจนถึงยุโรป และการระบาดของกาฬโรคนี้ทำให้มีผู้เสียชีวิตทั่วโรคราว ๑๐๐ ล้านคน

รูปที่ ๒ การแพร่ระบาดของโรคในรอบ ๓๐๐ ปี

ที่มา : <https://www.facebook.com/>

ต่อมาในปี ค.ศ.๑๘๒๐ (พ.ศ.๒๓๖๓) ได้เกิดการระบาดของ “อหิวาตกโรค หรือโรคท่า” เกิดจากเชื้อแบคทีเรียที่มีชื่อว่า *Vibrio cholerae* โดยผู้ป่วยจะมีอาการท้องร่วง ขาดน้ำ การระบาดครั้งนี้เกิดจากการดื่มน้ำและกินอาหารที่ปนเปื้อนกับบ่อจระเข้ ซึ่งเชื่อกันว่ามี การระบาดมาจากทางฝั่งยุโรปในประเทศอังกฤษ และฝรั่งเศสโดยแพร่ระบาดมายังรัสเซีย และทวีปเอเชีย ซึ่งประเทศไทยของเราในสมัยนั้นอยู่ในยุคการปกครองของพระพุทธรักษาหลานภักดิ์ ในตอนนั้นเกิดการระบาดของอหิวาตกโรคในประเทศไทยทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง ๓๐,๐๐๐ คน จนวัดแต่ละวัดไม่สามารถเผาศพได้ทันศพจึงถูกวางทับกองกัน จนแรงเข้ามากิน ซึ่งในตอนนั้นไทยมีการทำพระราชพิธีอาพาธพินาศเพื่อปัดรังควานในประเทศและเรียกขวัญกำลังใจให้กับราษฎร ต่อมาในปี ค.ศ.๑๙๒๐ (พ.ศ.๒๔๖๓) การระบาดของโรค “ไข้หวัดใหญ่สเปน หรือ Spanish Flu” ที่เกิดจากเชื้อไวรัส H1N1 คล้ายกับที่เกิดในไข้หวัดนก ซึ่งติดต่อกันจากสัตว์สู่คน แม้ชื่อไข้หวัดในครั้งนี้คือไข้หวัดใหญ่สเปน แต่จริง ๆ แล้วต้นกำเนิดเชื้อไวรัสตัวนี้ไม่ได้มาจากสเปน แต่สเปนคือประเทศเดียวที่เปิดเผยข้อมูลการแพร่ระบาด จึงได้ชื่อว่าไข้หวัดสเปน ส่วนต้นตอของการระบาดคาดว่ามาจากทหารอเมริกันที่เดินทางไปทำสงครามโลกครั้งที่ ๑ ในหลายประเทศทั่วโลกและการเคลื่อนย้ายกำลังพลจำนวนมากทำให้โรคเกิดการระบาดไปทั่ว แต่เป็นเพราะว่าช่วงที่เกิดสงครามทำให้ข้อมูลแต่ละประเทศถูกปกปิดเป็นความลับ จึงทำให้ทั่วโลกเข้าใจผิดและเรียกโรคนี้นี้ว่าไข้หวัดใหญ่สเปน การแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่สเปนในครั้งนั้นทำให้มีผู้คนเสียชีวิตถึง ๕๐ ล้านคน ทั้งนี้หากจะเปรียบเทียบการเสียชีวิตของโรคโควิด - ๑๙ ประมาณ ๒ ล้านคนเศษ กับการเสียชีวิต การระบาดใหญ่ในรอบ ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา แม้จะยังนับว่าน้อยมาก แต่ความไม่รู้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อใดย่อมส่งผลกระทบต่อทางด้านอื่น ๆ อย่างมากมายจนไม่อาจคาดเดาได้สำหรับประเทศไทยจนถึงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ พบผู้ติดเชื้อแล้ว จำนวน ๑๓๒,๒๑๓ ราย

เสียชีวิตสะสม ๘๐๖ ราย โดยไทยพบผู้ติดเชื้อรายแรก เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๓ เป็นหญิงชาวจีนวัย ๖๑ ปี ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ส่วนผู้เสียชีวิตรายแรกเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นชายไทยอายุ ๓๕ ปี

ผลกระทบของการระบาดโรคโควิด - ๑๙

สถานการณ์โรคโควิด - ๑๙ แสดงให้เห็นว่าเรดเทากำลังแผ่ลงฤทธิ์ถึงชนทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกใบนี้ สร้างผลกระทบให้คนบนโลกนี้ทั้งป่วยและตายเป็นจำนวนมาก ไม่ใช่แค่เฉพาะคนเท่านั้น ส่งผลกระทบต่อกำลังอำนาจของชาติทุกในด้าน

ด้านการเมือง

การแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ มีนักการเมืองบางส่วนได้ประกาศให้เป็นผลงานของตนเอง และมีบางประเทศที่โรคโควิด - ๑๙ กลายเป็นอุปสรรคการดำเนินการทางการเมือง เช่น ที่ประเทศเมียนมาร์มีการกำหนดการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ แต่มีการประกาศยกเลิกการเลือกตั้งในหลายเมืองของเมียนมาร์ เนื่องจากหลายพื้นที่ยังไม่มีเสถียรภาพมากพอที่จะดำเนินการจัดการเลือกตั้ง โดยเฉพาะในรัฐยะไข่ ยกเลิก ๙ เมือง จาก ๑๗ เมือง มีจำนวนของผู้ที่ถูกตัดสิทธิ์เลือกตั้งในรัฐแห่งนี้ รวมเป็นจำนวนมากกว่า ๑.๑ ล้านคน หรือเกือบ ๒ ใน ๓ ของประชากรทั้งหมดของรัฐ ส่วนที่สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๓ ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ระบุว่าวัคซีนโควิด - ๑๙ ของบริษัท Pfizer บริษัทผลิตยาของสหรัฐอเมริกา มีประสิทธิภาพป้องกันการติดเชื้อได้มากถึงร้อยละ ๙๐ ทั้งนี้บริษัท Pfizer ได้ลงนามในความตกลงมูลค่ากว่า ๕๘,๘๐๐ ล้านบาท กับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ เพื่อผลิตวัคซีน ๑๐๐ ล้านโดส หากการผลิตวัคซีนประสบความสำเร็จและได้รับการรับรองจากองค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกา (FDA) ซึ่งการผลิตล็อตใหญ่ขนาดนี้จะเป็นการกักกันตลาดในประเทศ รวมทั้งส่งเสริม

วัคซีนของไฟเซอร์ในระดับโลกด้วย แต่การกล่าวของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ก็ไม่ได้ช่วยให้ชนะการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๓ ที่ผ่านมา เหตุผลส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากก่อนหน้านี้ ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องโควิด - ๑๙ มากนัก เช่น เคยกล่าวว่าโรคโควิด - ๑๙ เหมือนกับโรคไข้หวัดใหญ่ธรรมดาเท่านั้น ประชาชนไม่จำเป็นต้องสวมหน้ากากอนามัย ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลทำให้ปัจจุบันสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ติดเชื้อ และเสียชีวิตเป็นอันดับ ๑ ของโลก (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๔) โดยมีผู้ติดเชื้อกว่า ๓๓ ล้านคน และเสียชีวิตกว่า ๖ แสนคนแล้ว ซึ่งมากกว่าการเสียชีวิตรวมกันของสงครามโลกครั้งที่ ๑ และ ๒ รวมกันเสียอีก (สงครามโลกครั้งที่ ๑ เสียชีวิต จำนวน ๑๑๖,๕๑๖ นาย สงครามโลกครั้งที่ ๒ จำนวน ๔๐๕,๓๓๙ คน)

ส่วนผู้นำหรือคนดังระดับโลกก็เข้ารับการฉีดวัคซีนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับรัฐบาลตนเอง และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั่วไป เช่น รองประธานาธิบดีไมค์ เพนซ์ ของสหรัฐอเมริกา อายุ ๖๑ ปี ฉีดวัคซีนเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓ และประธานาธิบดีโจ ไบเดน วัย ๗๘ ปี ที่เพิ่งได้รับการเลือกตั้ง ฉีดวัคซีนไฟเซอร์ในวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓ นายเบนจามิน เนทันยาฮู นายกรัฐมนตรีของอิสราเอล อายุ ๗๑ ปี ฉีดเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓ นับเป็นคนแรกของอิสราเอล นายแอนโธนี เฟาซี ผู้อำนวยการสถาบันโรคติดเชื้อและภูมิแพ้แห่งชาติสหรัฐอเมริกา ฉีดวัคซีน Moderna ในวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๓ **รวมทั้งสหราชอาณาจักร** ที่มีผู้ติดเชื้อเป็นลำดับต้น ๆ ของโลก สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ พระชนมพรรษา ๙๔ พรรษา และเจ้าชายฟิลิป ดยุกแห่งเอดินบะระ พระราชสวามี พระชนมพรรษา ๙๙ พรรษา ทรงเข้ารับการถวายการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด - ๑๙ ของบริษัท Pfizer ในวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๔ (สิ้นพระชนม์ เมื่อ ๙ เมษายน ๒๕๖๔) **ในอาเซียน** เมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๓ นายลี เซียนลุง นายกรัฐมนตรีของสิงคโปร์

เข้าฉีดวัคซีนของบริษัท Pfizer เข็มแรก และเป็นคนแรกของกลุ่มประเทศอาเซียน ต่อมาในวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๓ ประธานาธิบดีโจโก วิโดโด ผู้นำอินโดนีเซีย เข้ารับการฉีดวัคซีนเป็นคนแรกของประเทศ นายมูห์ยิดดิน ยัสซิน นายกรัฐมนตรีมาเลเซียฉีดวัคซีนของบริษัท Pfizer เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ และสมเด็จพระสันตะปาปา ฟรานซิส นายกรัฐมนตรีกัมพูชา ฉีดวัคซีนของบริษัท AstraZeneca เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔ ขณะที่ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีของไทย เข้ารับการฉีดวัคซีนของบริษัท AstraZeneca เข็มแรกเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔

นอกจากนี้วัคซีนโรคโควิด - ๑๙ ยังทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “**การทูตวัคซีน**” เพิ่มขึ้นอีกคำหนึ่ง ซึ่งเมื่อก่อนทหารเรืออาจคุ้นเคยกับคำว่า “การทูตเรือปืน” มาก่อน โดยเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔ กลุ่ม The QUAD (Quadrilateral Security Dialogue) มีการประชุมผ่านระบบทางไกลของ “ผู้นำ” เป็นครั้งแรก โดยมีประธานาธิบดีโจ ไบเดน ของ**สหรัฐอเมริกา**เป็นประธานการประชุมประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี**อินเดีย** นเรนทรา โมดี นายกรัฐมนตรี**ญี่ปุ่น** โยชิฮิเดะ ซูงะ และนายกรัฐมนตรี**ออสเตรเลีย** สก็อตต์ มอร์ริสัน ประกาศว่าจะผนึกกำลังเพื่อปกป้องภูมิภาคอินโดแปซิฟิกให้คงความเสรีและเปิดกว้าง วาระสำคัญในการประชุมนี้คือ การประกาศว่าจะส่งมอบวัคซีนต้านโควิด ๑,๐๐๐ ล้านโดส ให้กับชาติสมาชิกอาเซียนภายในสิ้นปี พ.ศ.๒๕๖๕ เป็นวัคซีนจอห์นสัน แอนด์ จอห์นสัน ที่อินเดียจะเป็นผู้ผลิต ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาให้เงินทุน และออสเตรเลียรับปากว่าจะลงขัน ๕๐๐ ล้านดอลลาร์ เป็นค่าใช้จ่ายในการขนส่งกระจายวัคซีนให้กับประเทศอาเซียนและหมู่เกาะแปซิฟิก นี่คือการ**ทูตวัคซีน**แข่งกับจีนที่นำหน้าไปหลายช่วงตัวแล้ว ด้วยการแจกจ่ายวัคซีนของตนเองให้ประเทศกำลังพัฒนาในอาเซียน คือ กัมพูชา ลาว พม่า และประเทศในทวีปแอฟริกา ละตินอเมริกา หมู่เกาะแคริบเบียน ข้อเสนอให้วัคซีน ๑,๐๐๐ ล้านโดสของ QUAD น่าจะเป็นการริเริ่ม และการผลักดันของสหรัฐอเมริกา

เพื่อถ่วงดุลกับจีน สหรัฐอเมริกาและชาติตะวันตกทุ่มเงินมหาศาลจับจอง กว้านซื้อวัคซีนต้านโควิดเป็นจำนวนมาก เพื่อฉีดให้พลเมืองของตน ไม่เหลือให้ประเทศอื่น ๆ เลย และการประชุมจี ๗ ครั้งล่าสุดเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ที่ผ่านมาประธานาธิบดีโจ ไบเดน ได้ประกาศว่าจะมอบเงิน ๒,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ กับโครงการผลิตวัคซีนโควิดขององค์การอนามัยโลก (WHO) อีกด้วย

ขณะที่จีนที่ทั้งแจก และทั้งขายวัคซีนซิโนฟาร์ม และซิโนแวคของตนให้กับประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลก รวมทั้งละตินอเมริกาซึ่งเป็นหลังบ้านของสหรัฐอเมริกาแท้ ๆ ก็ยังต้องพึ่งวัคซีนของจีน จีนเข้าไปขายวัคซีนกับหลายประเทศในตะวันออกกลาง และยังร่วมทำข้อตกลงกับบางประเทศเพื่อใช้เป็นแหล่งทดสอบ ผลิต และกระจายวัคซีนประจำภูมิภาคแก่กับการเข้าถึงวัคซีนเป็นประเทศแรก ๆ เช่น อียิปต์ ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ทั้งนี้มีข้อสังเกตได้อย่างหนึ่งคือ การทูตวัคซีนของจีนจะมุ่งเน้นไปยังประเทศที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการเส้นทางสายไหมเป็นหลัก ในทำนองเดียวกันมีหลายชาติตะวันออกกลางที่ตัดสินใจใช้โอกาสนี้ตกลงซื้อวัคซีนของจีนหรือรัสเซียหรือตกลงที่จะเข้าไปให้ความร่วมมือต่าง ๆ เกี่ยวกับวัคซีน เพื่อคานอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาที่อาจกำลังมีมากขึ้นไปในหลายประเทศ เช่น ตุรกี ได้สั่งซื้อวัคซีนของจีนและรัสเซีย แม้ว่ารัสเซียจะอยู่หัวตรงข้ามกรณีขัดแย้ง โดยเฉพาะในประเด็นสงครามซีเรียก็ตาม ส่วนซาอุดีอาระเบียที่แม้จะยังคงเป็นพันธมิตรเบอร์ต้น ๆ ของสหรัฐอเมริกา ก็เข้าไปสั่งซื้อและร่วมมือด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับวัคซีนกับจีนและรัสเซียเช่นกัน ขณะที่ซีเรียก็เจรจาซื้อวัคซีนกับจีนและรัสเซียที่สนับสนุนรัฐบาลซีเรียมาโดยตลอดในกรณีสงครามซีเรีย โดยรัฐมนตรีต่างประเทศของซีเรียออกมาพูดว่า คนซีเรียเชื่อมั่นในวัคซีนของจีนกับรัสเซียมากกว่าวัคซีนจาก Pfizer หรือจากบริษัทอื่น ๆ ส่วนอิหร่าน คู่กัดของโลกตะวันตก แสดงท่าทีแข็งกร้าวด้วยการสั่งแบนวัคซีนที่นำเข้ามาจากสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ โดยเลือกพึ่งพาวัคซีนจากจีนและรัสเซีย ที่สนับสนุนอิหร่านในเวทีโลกอย่างเหนียวแน่น

รวมไปถึงวัคซีนจากอินเดียอีกส่วนหนึ่ง ที่กล่าวมาจึงพอจะเป็นเครื่องชี้วัดว่าการทูตวัคซีนของจีนและรัสเซียสามารถเจาะไขแดนชาติพันธมิตรของสหรัฐอเมริกาได้หลายชาติในตะวันออกกลางแล้ว มีแหล่งข้อมูลว่าจนถึงช่วงต้นเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ จีนจัดส่งวัคซีนจำนวนกว่า ๒๔๐ ล้านโดส ให้แก่ ๗๘ ประเทศ ขณะที่รัสเซียจัดส่งวัคซีน ๑๒.๘ ล้านโดส ให้แก่ ๓๐ ประเทศแล้ว

การทูตวัคซีนที่น่าสนใจอย่างมากอีกประเทศหนึ่งคือ อินเดีย ถือเป็นผู้ผลิตวัคซีนใหญ่ที่สุดในโลก และได้รับสิทธิผลิตวัคซีน แอสตรา เซเนกา ภายใต้ชื่อ “โควิดซิลด์” เป็นอีกชาติหนึ่ง ด้วยความเป็นประเทศขนาดใหญ่ในเอเชียได้มาอย่างยาวนาน อินเดียจึงใช้การทูตวัคซีนอย่างเข้มข้นที่สุดในภูมิภาคนี้ อินเดียมอบวัคซีนให้กับประเทศเพื่อนบ้าน คือเนปาล ศรีลังกา บังกลาเทศ พม่า อัฟกานิสถาน และประเทศในคาบสมุทรแคริบเบียน มหาสมุทรแปซิฟิก เพื่อรักษาอำนาจบริวารของตัวเอง (ยกเว้นก็แต่ปากีสถาน ประเทศที่เป็นคู่กัดกับอินเดียมายาวนานจากความขัดแย้งทางพรมแดน) ล่าสุดเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ อินเดียส่งมอบวัคซีนให้กับบังกลาเทศจำนวน ๑ ล้านโดส และที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือเพื่อแข่งขันกับจีน ที่กำลังเข้ามาเสนอบริจาควัคซีนให้หลายประเทศในภูมิภาคด้วย สำหรับประเทศอย่าง เซเชลส์ และมอริเชียส อินเดียได้บริจาควัคซีนให้กับสองประเทศนี้ ซึ่งก็ถูกมองว่าเป็นอีกพื้นที่หนึ่งของโลกที่อินเดียกับจีนกำลังซบเคี้ยวเกมการทูตวัคซีนกันเพื่อช่วงชิงอิทธิพลบริเวณนี้ เพราะทั้งเกาะเซเชลส์ และมอริเชียสต่างก็มีที่ตั้งเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางทะเลที่สำคัญ จนทำให้ทั้งอินเดียกับจีนเข้ามาแข่งขันลงทุนทำโครงการต่าง ๆ มาตลอดหลายปี อย่างไรก็ตามอินเดียอาจมีอุปสรรคในการดำเนินนโยบายการทูตวัคซีนแล้ว เพราะปัจจุบัน (เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔) อินเดียมีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นอันดับสองของโลกรองจากสหรัฐอเมริกา โดยมีผู้ติดเชื้อเป็นจำนวนหลักแสนคนต่อวันติดต่อกันหลายสัปดาห์ และผลกระทบที่ผ่านมาเมื่อปลายเดือนมีนาคม ๒๕๖๔ ทางกรอินเดีย

ได้มีคำสั่งระงับการส่งออกวัคซีนโควิด-๑๙ของAstraZeneca เป็นการชั่วคราว เนื่องจากคาดว่าความต้องการภายในประเทศเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องนำมาใช้ภายในประเทศก่อน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวนี้คาดว่าจะส่งผลกระทบต่ออีก ๑๕๐ ประเทศ ที่อยู่ภายใต้โครงการโคแวกซ์ (COVAX) ซึ่งเป็นโครงการกระจายวัคซีนขององค์การอนามัยโลก (WHO) ให้กับประเทศต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมจะได้รับผลกระทบไปด้วย ก่อนหน้านี้อินเดียได้ส่งออกวัคซีนโควิดมากกว่า ๖๐ ล้านโดส ไปยัง ๗๖ ประเทศทั่วโลก

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ ที่ผ่านมา เศรษฐกิจโลกถดถอยรุนแรงที่สุดนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ.๒๔๘๘) โดย GDP เฉลี่ยทั่วโลกลดลง ร้อยละ ๔.๒ หรือบางสำนักวิเคราะห์ว่าเศรษฐกิจโลกตกเข้าสู่ภาวะตกต่ำครั้งใหญ่เหมือนวิกฤตเศรษฐกิจช่วงปี พ.ศ.๒๔๗๓ หรืออาจเลวร้ายกว่านั้น ส่วนไอเอ็มเอฟพยากรณ์ว่าเศรษฐกิจโลกจะติดลบร้อยละ ๔.๙ ในขณะที่ธนาคารโลกได้พยากรณ์ว่าเศรษฐกิจโลกในปี พ.ศ.๒๕๖๓ จะติดลบร้อยละ ๕.๒ ส่วนปี พ.ศ.๒๕๖๔ องค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) คาดว่าเศรษฐกิจโลกจะฟื้นตัวเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๔ เนื่องจากปัจจัยหลักของการผลิตวัคซีนได้แล้ว โดยสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเติบโตสูงสุดที่ประมาณร้อยละ ๘ สำหรับเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ ที่ผ่านมา เช่น การท่องเที่ยวระหว่างประเทศถูกยกเลิก ทำให้ทุกสายการบินทั่วโลกต้องลดเที่ยวบินลง หรือยกเลิกกิจการส่งผลกระทบต่อเนื่องไปที่ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร รถรับ - ส่ง หรือบริการนักท่องเที่ยว ต่อเนื่องไปที่ธุรกิจการซื้อขายรถยนต์ อสังหาริมทรัพย์ ห้างสรรพสินค้า โรงงาน จำเป็นต้องปลดพนักงาน หรือลดคนทำงานลงทั้งหมด แม้แต่ร้านตัดผม ร้านเสริมสวยก็กระทบ หรือการกีฬา ก็ต้องงดการแข่งขัน อีกทั้งหลายประเทศประกาศปิดแนวชายแดน ทำให้ตลาดการค้าตามแนวชายแดนต้องปิดตลาดตามไปด้วย เช่น เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

เกิดเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างตำรวจอังกฤษกับคนขับรถบรรทุกในเมืองโดเวอร์ฝั่งตรงข้ามกับประเทศฝรั่งเศส หลังจากไม่พอใจที่ไม่สามารถเดินทางกลับออกจากอังกฤษได้ เนื่องจากฝรั่งเศสปิดพรมแดนกั้นการระบาดของโควิด กลายพันธุ์ในอังกฤษ มีรถบรรทุกขนส่งสินค้าจำนวนนับพันคันต้องติดค้างอยู่ ไม่สามารถเดินทางกลับออกไปได้ ทั้ง ๆ ที่เป็นช่วงที่ต้องเร่งขนส่งสินค้าและรีบเดินทางกลับบ้านเพราะใกล้เข้าสู่ช่วงคริสต์มาส โดยคนขับรถบรรทุกต่างปีบเตร และเปิดไฟสูงสลบเป็นระยะเพื่อแสดงความไม่พอใจ รวมทั้งยังมีกรรวมตัวกันและพยายามถามหาแนวทางแก้ปัญหาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งระยะเวลาที่จะได้เดินทางกลับ รวมทั้งปัญหาขาดแคลนอาหาร และห้องน้ำในระหว่างที่ยังต้องรอคำตอบ หรือหลายประเทศในยุโรปทั้งเบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี ไอร์แลนด์ ตุรกี เนเธอร์แลนด์ รวมทั้งประเทศในเอเชียอย่างอินเดีย ฮองกง รวมถึงแคนาดา ต่างประกาศยกเลิกเที่ยวบิน และเส้นทางรถไฟทั้งหมดที่เดินทางไปอังกฤษ ไร

ขณะที่ผลกระทบด้านการทหาร

จากเหตุการณ์ของโรคโควิด-๑๙ที่เกี่ยวข้องกับทหาร และเป็นข่าวดังไปทั่วโลกเหตุการณ์หนึ่ง คือ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๓ ผู้บังคับการเรือบรรทุกเครื่องบิน “USS Theodore Roosevelt” ได้ยื่นหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกาว่ามีลูกเรือติดโควิด-๑๙ เริ่มแรก ๓ คน ต่อมาได้แพร่ระบาดในเรือจนมีผู้ติดกว่า ๑๐๐ คน จึงขอนำเรือเข้าเทียบท่าเพื่อกักตัวและตรวจโรค ซึ่งต่อมาปรากฏว่าพบลูกเรือติดเชื้อโรคถึง ๘๕๖ คน จากกำลังพลประจำเรือทั้งหมด ๔,๒๓๔ คน ส่วนเรือพิฆาต “USS Kidd” ก็พบลูกเรือติดเชื้ออย่างน้อย ๑๘ ราย จากกำลังพลทั้งหมด ๓๕๐ ราย สำหรับประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๔ ตรวจพบลูกเรือติดเชื้อ ๒ คน ทำให้กองทัพเรือต้องกักตัวกำลังพลกว่า ๒๘๙ คน เพื่อสอบสวนโรคและป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งต่อมาผลการตรวจกำลังพลทั้งหมด

ไม่พบการติดเชื้อ ซึ่งนับตั้งแต่เกิดการแพร่ระบาดของ
 ทหารมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติหลายอย่าง ตั้งแต่การป้องกัน
 การเฝ้าระวัง และการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค
 โดยเริ่มจากกองทัพเรือได้สนับสนุนอาคารรับรองสัตว์หีบ
 ฐานทัพเรือสัตหีบ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เป็นสถานที่
 กักตัวของรัฐ (State Quarantine : SQ) แห่งแรก
 ของไทย โดยใช้เป็นที่รับคนไทย ๕๙ คน ที่เดินทางกลับ
 จากประเทศเกาหลีใต้ชุดแรกพักเพื่อเฝ้าดูอาการ เมื่อวันที่
 ๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๓ (ดูภาพที่ ๓ อาคารรับรองสัตว์หีบ
 SQ แห่งแรกของไทย)

ภาพที่ ๓ อาคารรับรองสัตว์หีบ SQ แห่งแรกของไทย
 ที่มา : <https://www.youtube.com>

ต่อจากนั้นทหารปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น การจัดชุด
 คัดกรองที่สนามบินนานาชาติทั้ง ๓ แห่ง ได้แก่ สนาม
 บินสุวรรณภูมิ สนามบินดอนเมือง และสนามบินอู่ตะเภา
 การจัดชุดคัดกรองตามท่าเรือ และตามแนวชายแดน
 ประเทศเพื่อนบ้าน การจัดตั้งสถานที่กักกันโรคของรัฐ
 หรือ State Quarantine (SQ) กว่า ๒๐ แห่ง รองรับ
 ผู้กักตัวที่เดินทางจากต่างประเทศได้ประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน
 การจัดเตรียมโรงพยาบาลเฉพาะโรค การผลิต และแจกจ่าย
 หน้ากากผ้า โครงการตู้ปันสุข การจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม
 รวมจำนวน ๓,๐๑๖ เตียง โดยในส่วนของกองทัพเรือ
 มีการจัดตั้งโรงพยาบาลสนามจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ (๑)
 ศูนย์การฝึกหน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง
 จังหวัดชลบุรี ขนาด ๓๒๐ เตียง (๒) โรงพยาบาลสนาม
 ค่ายพระมหาเจษฎาราชเจ้า หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
 จังหวัดชลบุรี ขนาด ๑๗๔ เตียง และ (๓) โรงพยาบาลสนาม

บริษัทจันทร์เฉลิม จังหวัดจันทบุรี ขนาด ๒๓๒ เตียง
 โครงการ “ทหารพันธุ์ดี” ของกองทัพบกที่ปลูกผักปลอดสารพิษ
 จำหน่ายให้ประชาชนในราคาถูก โครงการ “ชนชาว
 ชวนา แลกปลาชาวเล” ของกองทัพอากาศ การปฏิบัติการ
 ล้างสิ่งปนเปื้อนตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งบริเวณถนน ตลาด
 และในโรงเรียน การจัดรถครัวสนามทำอาหารแจกจ่าย
 ประชาชน การจัดชุด Delivery ส่งอาหาร ตัดผม และ
 ซ่อมแซมบ้าน เครื่องมือเครื่องใช้ ให้ประชาชนในถิ่น
 ทูร์กันตาร การรับซื้อผักและผลไม้จากเกษตรกร การแจกจ่าย
 ข้าวสาร อาหารแห้ง และเจลแอลกอฮอล์ การจัดทำ
 สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการส่งบุคลากร
 ทางทหารแพทย์ไปช่วยตรวจหาผู้ติดเชื้อเชิงรุกในจังหวัด
 สมุทรสาคร และการสร้างโรงพยาบาลสนามในจังหวัด
 ขนาด ๒,๕๐๐ เตียง

สำหรับงบประมาณของกระทรวงกลาโหม
 มีการปรับลดงบประมาณรายจ่าย ปี พ.ศ.๒๕๖๓ จำนวน
 ๑๗,๗๖๐.๘ ล้านบาท ถือเป็นอันหนึ่งในการปรับลด
 งบประมาณจากทั้งหมด ๒๐ กระทรวง สำหรับ
 งบประมาณทางทหารของไทยในปี พ.ศ.๒๕๖๔ ก็ไม่ได้
 เพิ่มขึ้นมาก แต่ในปี พ.ศ.๒๕๖๕ งบประมาณจะไม่เพิ่มขึ้น
 หรือได้ไม่มากกว่าปี พ.ศ.๒๕๖๔ กองทัพจึงจำเป็นต้อง
 อย่างยิ่งที่จะต้องมีการทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนา
 ขีดความสามารถของกำลังรบ หรือการจัดหายุทธโธปกรณ์
 เพื่อให้ดำรงขีดความสามารถและมีความพร้อมในการปฏิบัติ
 ภารกิจได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งการใช้กำลัง
 ทหารช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ นั้นไม่ได้มี
 เฉพาะประเทศไทยเท่านั้น ในต่างประเทศก็มีเช่นกัน
 เช่น จีน ส่งทหารไปช่วยควบคุมการระบาดของโรค
 โควิดที่เมืองอุฮัน ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นเมืองแรกที่ตรวจพบ
 การระบาดของโรค เกาหลีใต้ ส่งทหารเพื่อช่วยเหลือ
 ทีมแพทย์ และพยาบาลของประเทศในการตามหา
 ตัวกลุ่มเสี่ยงเพื่อควบคุมการระบาดของโรค สิงคโปร์
 ใช้ทหารช่วยเหลือประชาชนทั้งการดูแลการกักตัวใน
 พื้นที่ควบคุมโรคโดยเฉพาะหอพักของแรงงานข้ามชาติ
 เพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาด อินโดนีเซีย จัดส่งเจ้าหน้าที่

ตำรวจ และทหารรวม ๘๓,๕๖๖ นาย ไปปฏิบัติงานคุ้มกัน
วัคซีนป้องกันโรคโควิด - ๑๙ ที่จะถูกส่งถึงสนามบิน
ซูการ์โน - ฮัตตา เพื่อนำไปส่งมอบให้บริษัทเภสัชภัณฑ์
ในจังหวัดชวาตะวันตก และจัดสรรไปยังหลายภูมิภาคทั่ว
ประเทศ **ออสเตรเลีย** จัดกำลังทหารเป็นชุดตรวจหาเชื้อ
และเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลสถานที่กักกันโรค เพื่อสร้าง
ความมั่นใจว่าการกักตัวจะเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
สหราชอาณาจักร ส่งทหารช่วยแปลงศูนย์แสดงสินค้า
และศูนย์ประชุมในลอนดอนให้เป็นโรงพยาบาลสนาม
๔,๐๐๐ เตียง รับมือคนไข้ที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากในแต่ละวัน
จนเกินขีดความสามารถของโรงพยาบาล **สเปน** ส่งหน่วยทหาร
คุ้มกันขบวนรถบรรทุกวัคซีนพร้อมเสบียงอาหารเข้าไปช่วยเหลือ
ประชาชนในพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติจากพายุหิมะ เป็นต้น

ผลกระทบด้านสังคมจิตวิทยา

นับตั้งแต่การระบาดของโรค การใช้ชีวิตประจำวัน
ของคนทั่วโลกก็เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เช่น การเว้นระยะห่าง
ทางสังคมที่ต้องห่างกันอย่างน้อย ๑ เมตร (Social Distancing)
การหมั่นล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ การไปไหนมาไหน
หรือออกจากบ้านต้องสวมหน้ากากอนามัย หรือหน้ากาก
ผ้าเสมอ และทำให้มีการผลิตหน้ากากออกมาหลายรูปแบบ
ซึ่งการใส่หน้ากากผ้ามีเรื่องเล่าย้อนไปในศตวรรษที่ ๑๗
ซึ่งเป็นการระบาดของกาฬโรค ทำให้มนุษย์รู้จักการใช้
หน้ากากเพื่อป้องกันการติดเชื้อโรค โดยเฉพาะแพทย์
และพยาบาลที่ต้องแต่งกายอย่างมิดชิด ประกอบไปด้วย
ผ้าคลุมยาวปกปิดทั้งตัว ถุงมือ รองเท้า หมวกปีกกว้าง และ
สวมหน้ากากอนามัย (ดูรูปที่ ๔ หน้ากากอนามัยสมัยโบราณ)

'หน้ากากอนามัย'
ชาวโลกใช้สู้ภัยไวรัสตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน

ภาพที่ ๔ หน้ากากอนามัยสมัยโบราณ

ที่มา : เว็บไซต์ www.bangkokbiznews.com

ต่อมาวิวัฒนาการของ “**หน้ากากอนามัย**” แบบผ้า
เกิดการแพร่ระบาดของ “**ไข้หวัดใหญ่สเปน**” ในปี ค.ศ. ๑๙๑๘
หรือประมาณช่วงปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ทำให้การรักษาผู้ป่วย
ในช่วงนั้นแพทย์และพยาบาลต้องใช้หน้ากากอนามัย
แบบผ้ามาใช้ป้องกันการติดเชื้อในขณะรักษาคนไข้
รวมถึงมีบันทึกภาพถ่ายเก่าพร้อมข้อความบรรยายภาพ
ของช่างภาพชื่อ Everett Historical ระบุว่าโรงพยาบาล
วอลเตอร์รีดในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็น
โรงพยาบาลที่รับรักษาคนไข้ในระหว่างการระบาด
ของโรคไข้หวัดใหญ่สเปน ในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ - พ.ศ. ๒๔๖๒
พบว่าการระบาดใหญ่ครั้งนี้คร่าชีวิตผู้คนไปหลายสิบล้าน
คนทั่วโลก นอกจากนี้ยังพบว่าแพทย์ของโรงพยาบาล
ฟอร์ตพอร์เตอร์ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลกองทัพสหรัฐอเมริกา
ที่ทำการรักษาคนไข้ มีการสวมใส่ “**หน้ากากผ้า**” และ
กั้นห้องผู้ป่วยขนาดเล็ก (คล้ายกับโรงพยาบาลสนาม
ที่กำลังทำอยู่ในปัจจุบัน) เพื่อหลีกเลี่ยงการติดเชื้อ
ไข้หวัดสเปนเช่นกัน ซึ่งการใช้หน้ากากนี้ทำให้ลมหายใจ
ของคนไข้คนหนึ่งไม่แพร่ระบาดไปสู่คนอื่น ๆ เป็นต้น
(ดูภาพที่ ๕ ห้องกั้นผู้ป่วยขนาดเล็ก)

ภาพที่ ๕ ห้องกั้นผู้ป่วยขนาดเล็ก

ที่มา : เว็บไซต์ www.bangkokbiznews.com

การทำงานและการดำเนินธุรกิจ เปลี่ยนแปลงไปใน
รูปแบบทำงานที่บ้านหรือ Work from home การไปโรงเรียน
การสั่งอาหาร การซื้อสิ่งของเครื่องใช้ก็ใช้วิธีผ่าน
สื่อออนไลน์เกือบทั้งหมด การทักทายแบบจับมือกัน
ก็เปลี่ยนเป็นไหว้แบบไทย (ดูภาพที่ ๖ เจ้าฟ้าชายชาร์ลส์
ทรงไหว้ทักทายแทนการจับมือ) หรือการใช้หมัดหรือ
ศอกชนกันแทนการจับมือกัน ผลกระทบด้านสังคมที่สำคัญ

นาวิศาสตร์

ปีที่ ๑๐๔ เล่มที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๔

๕๕

ภาพที่ ๖ เจ้าฟ้าชายชาร์ลส์ ทรงไหว้ทักทายแทนการจับมือ

ที่มา : <https://news.thaipbs.or.th>

ที่เป็นเรื่องดังระดับโลก คือ การเหยียดเชื้อชาติชาวเอเชีย เช่น เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๓ คนเชื้อสายเอเชียที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาตกเป็นเป้าของการทำร้าย เช่น ชาวเกาหลีคนหนึ่งถูกผู้คนรุมผลัก และตะคอกใส่ที่ซูเปอร์มาร์เก็ต คนเชื้อสายเอเชียตะวันออกในรัฐนิวยอร์ก แคลิฟอร์เนีย และเท็กซัส เจอการเหยียดเชื้อชาติรุนแรงกว่านั้น ทั้งถูกถ่มน้ำลายใส่ โดนชก หรือเตะ รายหนึ่งถึงกับถูกมัดแขง ทางการนครนิวยอร์ก และลอสแอนเจลิสระบุว่ากรณีที่เกิดจากความเกลียดชังพุ่งเป้าไปที่คนเชื้อสายเอเชียได้เพิ่มขึ้น ด้านศูนย์รับร้องเรียนที่บริหารงานโดยกลุ่มเคลื่อนไหว และมหาวิทยาลัยซานฟรานซิสโกสเตทเปิดเผยว่า ได้รับแจ้งกรณีการเหยียดเชื้อชาติที่เกี่ยวข้องกับโรคโควิด - ๑๙ กว่า ๑,๗๐๐ ครั้ง ตำรวจใน ๑๓ รัฐทั่วประเทศ เช่น รัฐเท็กซัส วอชิงตัน นิวเจอร์ซีย์ มินนิโซตา และนิวเม็กซิโก ขณะนี้ บีบีซี และสื่อในสหรัฐอเมริกาพบว่าเกิดเหตุคุกคามพุ่งเป้าไปที่ชาวเอเชียมากกว่า ๑๐๐ ครั้ง นับแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๓ และกว่าร้อยละ ๗๐ ของเหตุที่เกิดขึ้นล้วนเชื่อมโยงกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ กระแสการเหยียดเชื้อชาติคนเอเชียเพิ่มมากขึ้นจากการระบาดของโรคโควิด - ๑๙ โดยเฉพาะในระยะแรกที่คนส่วนใหญ่เรียกไวรัสชนิดนี้ว่า ไวรัสอู่ฮั่น และค่อย ๆ รุนแรงขึ้นเมื่อโดนัลด์ ทรัมป์ อดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา เรียกไวรัสชนิดนี้ว่า ไวรัสจีน และยังคงเรียกโรคโควิด - ๑๙ ว่า “Kang Flu”

ซึ่งฟ้องเสียงกับคำว่า “Kang Fu” โดยทรัมป์ตั้งใจจะสื่อว่าโรคชนิดนี้เป็นเพียงไข้หวัดใหญ่ แต่กลับพูดล้อเลียนถึงคำว่า กังฟู ซึ่งเป็นชื่อศิลปะการต่อสู้แขนงหนึ่งของจีน แม้ประธานาธิบดี โจ ไบเดน ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ได้ลงนาม (เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๔) ในบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านการเลือกปฏิบัติและการเหยียดเชื้อชาติชาวอเมริกันเชื้อสายเอเชียแปซิฟิกที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาที่ผ่านมา โดยระบุว่าตั้งแต่เกิดโรคระบาดโควิด - ๑๙ คนเชื้อสายเอเชียแปซิฟิกที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และถูกคุกคามด้วยการเหยียดเชื้อชาติมากขึ้น รัฐบาลกลางในนามของตนจึงขอประณามการกระทำเหล่านั้น พร้อมทั้งยืนยันว่ารัฐบาลมีหน้าที่รับผิดชอบ และป้องกันการเหยียดเชื้อชาติ รวมถึงต่อต้านการเลือกปฏิบัติต่อทุกคนในสหรัฐอเมริกา ทั้งยังให้คำมั่นว่ารัฐบาลจะทำงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนเชื้อสายเอเชียแปซิฟิก ทั้งในด้านบริการสุขภาพและงานบริการสังคม เช่น การหาลำหรือเพิ่มทางเลือกภาษาในหน่วยงานราชการ รวมถึงให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายในกรณีเกิดอาชญากรรมจากการเหยียดเชื้อชาติ แต่ก็ยังมีเหตุการณ์เกิดขึ้นอีก ล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔ กรณีของ เซี่ยเสี่ยวเจิน หญิงชาวเชื้อสายจีนในสหรัฐอเมริกา วัย ๗๕ ปี ที่กลายเป็นข่าวโด่งดังไปทั่วโลกหลังปรากฏคลิปวิดีโอที่เธอถูกชายไม่รู้จักตอยเข้าที่ใบหน้าระหว่างยืนรอข้ามถนนในซานฟรานซิสโก จนทำให้ตาบวมช้ำและมีเลือดออก ก่อนที่เธอจะตอบโต้ด้วยการหยิบก้อนไม้ฟาดใส่ชายคนนั้นกลับคืน ทั้งนี้ภายหลังเกิดเหตุ หลานชายของเธอประกาศระดมเงินบริจาคผ่านเว็บไซต์ GoFundMe เพื่อขอความช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลคุณยายทั้งทางกายและใจ แต่ล่าสุดมีรายงานว่าคุณยายเซี่ยตัดสินใจนำเงินบริจาคทั้งหมดที่ตอนนี้ทะลุเป้า ๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ไปแตะ ๙๒๑,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ ๒๘.๕ ล้านบาท มอบให้กับชุมชนชาวอเมริกันเชื้อสายเอเชีย เพื่อต่อสู้กับปัญหาการเหยียดเชื้อชาติที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา

ผลกระทบด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

แรดเทา ๒๐๑๙ ครั้งนี้ อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหลายอย่างซึ่งอาจเรียกว่า “**ในวิกฤตยังมีโอกาส**” มีการวิจัยและพัฒนาหลายอย่าง ที่เด่นชัดที่สุดคือ การพัฒนาวัคซีนเพื่อป้องกันโรคโควิด - ๑๙ จากบริษัทยาที่มีชื่อเสียงของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น **สหรัฐอเมริกา** มีบริษัทบริษัทยาไฟเซอร์-บิออนเทค โมเดอร์นา และจอห์นสัน แอนด์จอห์นสัน **สหราชอาณาจักร** มีบริษัทแอสตราเซนเนกา **จีน** ใช้บริษัทซิโนแวค และซิโนฟาร์ม **รัสเซีย** มีบริษัทสปุตนิค วี **อินเดีย** มีบริษัทภารตะไบโอเทค ส่วน **ไทย** มีบริษัทสยามไบโอไซเอนซ์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในพระปรมาภิไธย รับถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตวัคซีนโควิด - ๑๙ การพัฒนาอีกอย่างหนึ่งก็คือ ใช้เทคโนโลยีแทนคนมากขึ้น โดยเฉพาะ การพัฒนา หุ่นยนต์ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยนำหุ่นยนต์มาใช้ในโรงพยาบาลในการตรวจวัดอุณหภูมิ หุ่นยนต์ตรวจโรค หุ่นยนต์ส่งอาหาร หุ่นยนต์ส่งยาและสิ่งของ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดลดโอกาสการติดเชื้อจากการสัมผัส และลดความจำเป็นในการใช้บุคลากรทางการแพทย์ ในขณะที่เดียวกันหลาย ๆ บริษัทของจีน ใช้โดรนเพื่อทำการตรวจสอบการแพร่ระบาดโดยหลีกเลี่ยงการสัมผัสตัวบุคคล ตัวอย่างเช่น Pudu Technology จากเซินเจิ้นได้ติดตั้งอุปกรณ์โดรนไว้ในโรงพยาบาลกว่า ๔๐ แห่งทั่วประเทศ เพื่อช่วยเหลือบุคลากรทางการแพทย์ ขณะเดียวกัน MicroMultiCopter ซึ่งเป็นอีกหนึ่งบริษัทจากเซินเจิ้น ใช้โดรนในการขนส่งอุปกรณ์ทางการแพทย์และถ่ายภาพความร้อน อีกหนึ่งมาตรการที่ได้เห็นเงินเอามาใช้ในการป้องกันโรคในครั้งนี้ ถือเป็นวิธีที่ไฮเทคมากที่สุด เพราะจีนใช้โดรนบินลาดตระเวนประชาชน และมีการเผยแพร่คลิปขณะลาดตระเวน โดยเตือนให้ประชาชนที่ไม่สวมหน้ากากให้กลับเข้าบ้านและล้างมือ พร้อมเตือนว่าการออกมานอกบ้านต้องสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง พร้อมกันนั้นยังได้ใช้โดรนติดเครื่องกระจายเสียงเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนดูแลรักษาตนเองเพื่อไม่ให้ป่วยอีกด้วย

สำหรับประเทศไทย ก็มีการพัฒนาหุ่นยนต์ช่วยเหลือทางการแพทย์หลายรูปแบบ เช่น หุ่นยนต์ “**น้องแบ่งปัน**” ทางมหาวิทยาลัยนวมินทราชินาจะนำไปใช้ในพื้นที่ของโรงพยาบาลวชิรพยาบาล เพื่อช่วยในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์สอบสวนโรค (Patient Under Investigation : PUI) รวมถึงผู้ป่วยภายในโรงพยาบาล ถือเป็น การแบ่งเบาภารกิจ อำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรทางการแพทย์ในการดูแลผู้ป่วย โดย “หุ่นยนต์แบ่งปัน” สามารถนำส่งสิ่งของ ยา เวชภัณฑ์ อาหาร แพ้มีทะเบียนประวัติคนไข้ เวลาเดินตรวจ ฯลฯ ไปยังจุดต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้แบบอัตโนมัติ หรือหุ่นยนต์ “**น้องสุขใจ**” หุ่นยนต์อัจฉริยะ ผู้ช่วยบุคลากรทางการแพทย์ภายในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานสาธารณสุข สามารถพูดได้หลายภาษา พร้อมความสามารถอื่น ๆ สามารถช่วยงานบุคลากรทางการแพทย์ในการแนะนำอาการผู้ป่วยเบื้องต้นในโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานสาธารณสุข ส่งอาหาร ช่วยให้บริการทางการแพทย์ กล่าวต้อนรับ พูดคุย ตอบคำถาม สื่อสารกับผู้ใช้บริการได้ หรือที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้นำ CURoboCovid หุ่นยนต์บินโด และระบบสื่อสารกระจายไปให้ความช่วยเหลือแพทย์และพยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยโควิด - ๑๙ ตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งที่โรงพยาบาลสมุทรสาคร เพื่อทำหน้าที่ส่งยาและเวชภัณฑ์จำเป็นให้ผู้ป่วยโควิด - ๑๙ และผู้ที่ถูกกักตัวสังเกตอาการที่ศูนย์หวังโยคนสาคร ซึ่งเป็นโรงพยาบาลสนาม ได้เป็นอย่างดี

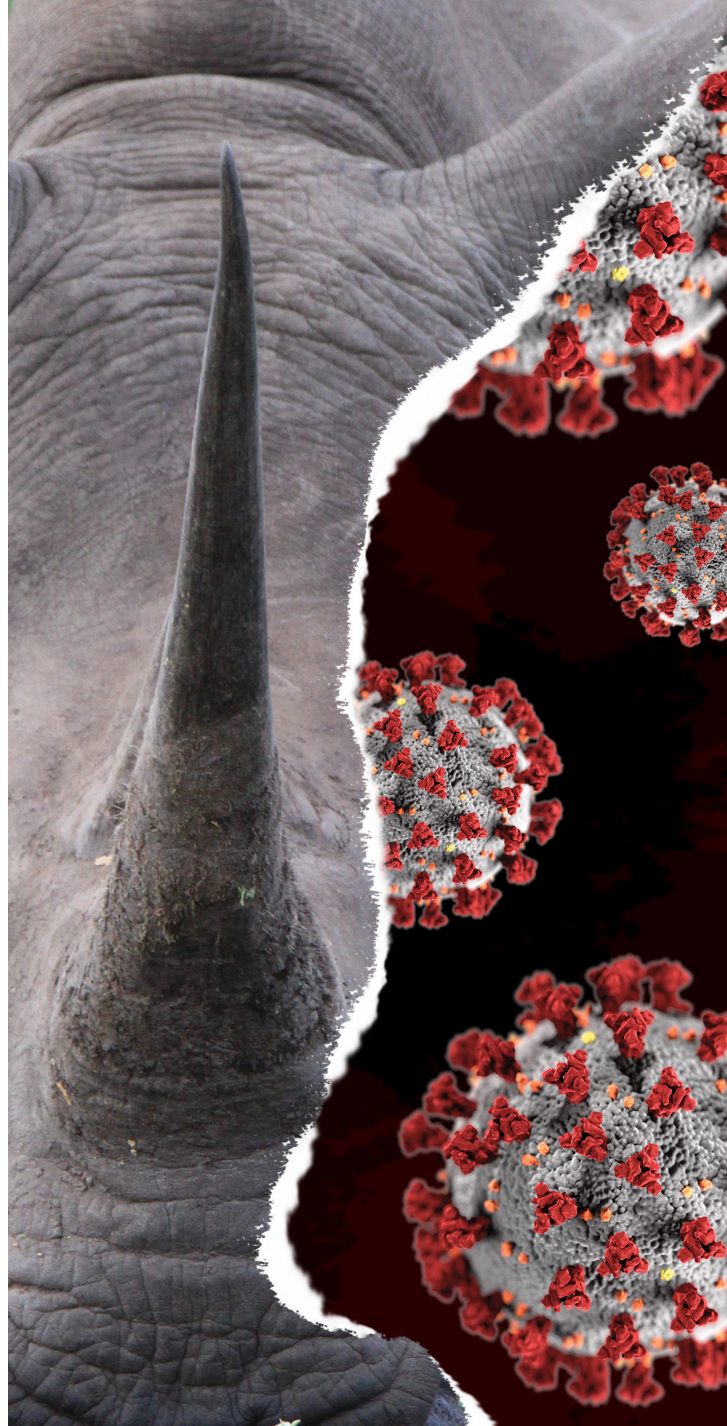
การพัฒนาด้านเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น การนำเทคโนโลยีเกี่ยวกับการทำงานที่บ้าน (Work from Home) หรือประชุมรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ เช่น การใช้ ZOOM, True VROOM, Google Hangouts, Skype, Line videocall หรือ FaceTime เป็นต้น การแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ ยังทำให้เกิดธุรกิจใหม่ ๆ หลายอย่าง เช่น ธุรกิจบริการส่งอาหารที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้ง Line Man, Grab Food, Food Panda, Uber Eats และ Lalamove ส่วนธุรกิจโรงแรมก็ปรับรูปแบบการให้บริการให้เป็นทั้ง

State Quarantine(SQ), Alternative State Quarantine (ASQ) สนามกอล์ฟ ก็ปรับเป็น Golf Quarantine (GQ) โรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป ปรับเป็น Factory Quarantine (FQ)

สรุป

คำกล่าวของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง และคำเปรียบเปรยของ Michele Wucker ที่เกี่ยวกับ “แรดเทา” อาจกลายเป็นความจริงไปแล้ว เพราะนับตั้งแต่เกิดโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - 19 : โควิดครั้งแรก (๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๓) ที่เมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ส่งผลให้มีผู้ติดเชื้อ และผู้เสียชีวิตจำนวนมากทั่วโลก และยังส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการทหาร ด้านสังคมจิตวิทยา และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านการเมือง มีสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่คือ คำว่า “การทูตวัคซีน” ซึ่งประเทศมหาอำนาจที่มีขีดความสามารถในการผลิตวัคซีนเพื่อป้องกันโรคโควิด - ๑๙ ได้ใช้เป็นเครื่องมือต่อประเทศเล็กหรือประเทศกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการดำเนินการทั้งเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่ม QUAD และใช้โดยลำพัง เช่น จีน รัสเซีย และอินเดีย ด้านเศรษฐกิจส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงโดยทำให้เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก และยังไม่มีความมั่นใจว่าฟื้นตัวได้เมื่อไร ด้านการทหาร กำลังพล และยุทธโศปกรณ์ของกองทัพได้นำไปใช้ในการป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของโรค รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชน **ด้านสังคมจิตวิทยา** มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องการป้องกันโรคด้วยการใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า การทักทายที่เคยจับมือก็เปลี่ยนเป็นไหว้ หรือใช้ข้อศอก หรือมือชนกัน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงโดยสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น การวิจัยและพัฒนาวัคซีน การใช้หุ่นยนต์ในโรงพยาบาล และการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น **แรดเทา ๒๐๑๙** คงยังแผลงฤทธิ์ต่อเนื่องมาจนถึงกลางปี ค.ศ.๒๐๒๑ และยังไม่รู้ว่าจะหมดฤทธิ์เมื่อใด สิ่งที่ดีที่สุด คือ การป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคโควิด - ๑๙ นั่นเอง 🙏

แหล่งอ้างอิง

๑. เว็บไซต์ www.bangkokbiznews.com
๒. เว็บไซต์ www.facebook.com/
๓. เว็บไซต์ www.hffocus.org
๔. เว็บไซต์ www.mvkeo.blogspot.com/๒๐๑๙/๐๒/grey-rhino-black-swan.
๕. เว็บไซต์ www.news.thaipbs.or.th

